

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки Факультет
культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента
«ЛІНІЙНА ПЕРСПЕКТИВА»

підготовки Бакалавра
спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво та візуальні практики»

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «ЛІНІЙНА ПЕРСПЕКТИВА» підготовки бакалавра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво та візуальні практики».

Розробник: Берlach О. П., кандидат архітектури, доцент

Гарант освітньо-професійної програми:



Тетяна ПРОКОПОВИЧ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 8 від 26. 01. 2026 р.

Завідувач кафедри:



Тетяна ПРОКОПОВИЧ

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітньої компоненти
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вибіркова
Кількість годин /кредитів 150 год /5	Спеціальність В 4 Образотворче мистецтво та реставрація» Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво та візуальні практики Освітній рівень Бакалавр	Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 10
		Практичні 20
		Самостійна робота 110
		Індивідуальні
		Консультації 10
		Форма контролю: залік– 3 семестр
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППП

Берlach Олександр Павлович

Науковий ступінь

кандидат архітектури

Вчене звання

доцент

Посада

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Контактна інформація: тел. **0508605951**, ел. адреса: sasha.berlach@gmail.com Дні занять <https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-kulturi-i-mistectv>

III. Опис освітнього компонента

1. **Анотація.** Освітній компонент «Лінійна перспектива» є суміжним в загальній структурі підготовки фахівця першого бакалаврського рівня та відноситься до вибіркового освітнього компонента який передбачає вивчення методів геометричного моделювання просторових форм предметів оточуючого світу, наближених до зорового сприйняття людини. Тема і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних та практичних занять. Практичні заняття здійснюються у вигляді аудиторних графічних побудов різних об'єктів у відповідності до теми змістових модулів. Цей курс використовуватиме поєднання лекційних, практичних занять і самостійної роботи.

2. **Мета та завдання освітнього компонента** – вивчення методів геометричного моделювання просторових форм предметів оточуючого світу, наближених до зорового сприйняття людини, формування у студентів професійної просторової уяви, конструктивно-геометричного мислення та образного сприйняття навколишнього світу, необхідного в практичній діяльності, засвоєння студентами професійних знань та вмінь зображувати об'єкти тривимірного простору на площині у відповідності з уявними скороченнями розмірів.

Завданням дисципліни є:

- сформувати у студентів визначену систему знань, досягнення в повній або частковій мірі необхідних вмінь та навичок представлення просторових форм на площині.
- засвоїти сутність методу проєкцій та види проєкціювання, основні положення, поняття і терміни теорії перспективи; методи і способи побудови простих і комбінованих фігур у перспективі; прийоми і способи побудови дзеркальних відображень; способи перспективного аналізу рисунка та композиції;
- вміти будувати фронтальну та кутову перспективу плоских геометричних фігур, виконувати перспективу тіл обертання та предметів комбінованої форми, будувати фронтальну та кутову перспективу об'єктів «способом архітекторів», будувати фронтальну та кутову перспективу інтер'єру, будувати перспективні відображення в дзеркалах та воді, проводити перспективний аналіз рисунка та композиції, застосовувати перспективні зображення в проектуванні курсових та дипломних проєктів, застосовувати набуті знання при використанні прикладних комп'ютерних програм;
- набути досвіду використання способів прямої лінійної перспективи для графічного відтворення просторових об'єктів, виконання ескізів об'єктів від руки без допомоги креслярських інструментів;
- засвоєння системи відповідних знань шляхом вдосконалення фахової майстерність через виконання практичних завдань;
- використовувати формальні образотворчі засоби композиції для образного вираження задуму у картинному просторі, а саме: лінія, крапка, об'єм, площа, простір, їх функціональність для створення асоціативного або конкретного в образотворчому просторі картини;
- застосовувати набуті знання у власних дослідженнях, творчих пошуках, проєктних роботах.

Soft skills. Оскільки soft skills є інтегральною якістю здобувача вищої освіти, що містить взаємопов'язані компетентності, які сприяють особистісному та професійному зростанню, ВОК передбачено розвиток у здобувачів освіти: а) інтегральної, яка полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в процесі професійної діяльності або навчання; б) загальних, які передбачають здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність працювати в команді та автономно; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; в) когнітивних (креативність, критичне мислення, логіка) та інші аспекти особистісного розвитку.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Геометричні основи лінійної перспективи						
Тема 1. Загальні положення і основні елементи побудови перспективного зображення.	26	2	2	20	2	ІРС/ 10
Тема 2. Способи та прийоми побудови перспективних зображень.	28	2	4	20	2	ІРС/ 10

Тема 3. Теорія тіней.	28	2	4	20	2	IPC/ 10
Разом за модулем 1	82	6	10	60	6	
Змістовий модуль 2. Перспектива інтер'єру. Дзеркальні відображення.						
Тема 4. Алгоритм побудови зображення фронтальної та кутової перспективи.	30	2	6	20	2	IPC/ 20
Тема 5. Побудова дзеркальних відображень та відображень у воді.	38	2	4	30	2	IPC/ 20
Разом за модулем 2	68	4	10	50	4	
Разом годин	150	10	20	110	10	IPC/ 70
Види підсумкових робіт						Бал
Модуль 1. Контрольна робота. Завдання: Побудувати перспективу окремого фрагмента архітектурного об'єкта, утвореного п'ятьма східцями з кількома парапетами. Матеріали та інструменти: Робочий зошит. Графітні олівці, креслярські інструменти.						КР/ 30
Всього балів						100

*Форма контролю: IPC – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, КР – контрольна робота.

2. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна та творча робота студентів має на меті засвоєння умінь та навиків в роботі з техніками акрилу, поглиблення та розширення знань з технологій академічного живопису сприяє творчому мисленню, втіленню творчих задумів в матеріалі.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Геометричні основи лінійної перспективи		
1.	Тема 1. Загальні положення і основні елементи побудови перспективного зображення.	20
2.	Тема 2. Способи та прийоми побудови перспективних зображень.	20
3.	Тема 3. Теорія тіней.	20
Змістовий модуль 2. Перспектива інтер'єру. Дзеркальні відображення.		
4.	Тема 4. Алгоритм побудови зображення фронтальної та кутової перспективи.	20
5.	Тема 5. Побудова дзеркальних відображень та відображень у воді.	30

6. Політика оцінювання

Силабус розроблено згідно **2025 Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2017 року номер 1669. Зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 січня 2018 року за номером 100/31552 Положення про організацію роботи з охорони праці і безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах та закладах освіти. Провести інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності і техніки безпеки з даного ОК.

Аудиторні навчальні заняття проводяться за затвердженим в установленому порядку розкладом. Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даного освітнього компонента здобувач зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком навчання згідно **2025 ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки** за погодженням із керівником курсу та деканатом факультету.

Оцінювання знань здобувача освіти здійснюється згідно **2025 ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки**

Замість практичної поточної роботи, на розгляд викладача, здобувачу може зараховуватись участь у конкурсі чи виставці з живопису чи графіки із застосуванням гармонійного поєднання кольорів, при умові, що він свою експонував творчу роботу в період залікового кредиту. Згідно з **2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки** .

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного виконання. Приклади можливої академічної недоброчесності – творчий або академічний плагіат. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (повторне виконання завдання відповідної теми).

Здобувачу освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально) не привласнювати чужу інтелектуальну працю; вказувати посилання на першоджерело. У творчих, дослідницьких, методичних роботах, при виконанні самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання у ЗВО.

Приклади можливої академічної недоброчесності :

- у практичних завдання – використання чужих робіт, виконаних не власне здобувачем освіти,

- у теоретичних завданнях – відсутність посилань на використані джерела, присвоєння, (без відповідних посилань) чужих умовиводів та міркувань.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідної теми або змістового модуля.

Порушенням академічної доброчесності також вважаються: академічний плагіат, списування, необ'єктивне оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, кінцевий термін здачі - напередодні контрольної роботи з даного змістового модуля.

Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Здобувач освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених здобувачів освіти, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи здобувачів освіти. Відвідування таких консультацій за бажанням здобувачів освіти.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) оцінюється без зниження оцінки.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, Кінцевий термін здачі – напередодні контрольної роботи з даного змістового модуля, або ж на затверджену, на засіданні кафедри дату перегляду академічних робіт в кінці семестру.

Відтермінування контрольних робіт здійснюється в межах складання сесії.

Розподіл загальної кількості балів між поточним контролем, підсумковим модульним контролем, екзаменом та критерії оцінювання визначається силабусом ОК і доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом, але бали за це не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтвержені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, здобувачі освіти має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність здобувача освіти на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з освітнього компонента і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими здобувачами освіти не передбачені.

У випадку, якщо здобувач освіти пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання яке оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі модульного контролю та екзамену.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з освітнього компонента є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу та підсумковий контроль (КР).

Впродовж семестру, здобувач освіти за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи отримує – 70 балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Підсумковий контроль здійснюється у формі контрольної роботи. Контрольна робота – це творча практична робота за темами змістових модулів і здобувачі освіти можуть отримати максимально 30 балів. Термін здачі контрольної роботи оприлюднюється на початку семестру.

Якщо здобувач освіти бажає підвищити набрану кількість балів, в такому випадку бали, набрані здобувачем за результатами контрольних робіт анулюються.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. За бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему тощо).

Неформальна освіта при викладанні ОК.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до **2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки** за умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, конкурсів, виставок тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок за семестр. З ОК, де формою контролю є залік, протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів. Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати заліку під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до заліку і повинен бути відрахований за академічну неуспішність. На залік виносяться основні практичні питання, типові та комплексні завдання, відповідно тем змістових модулів. В разі перескладання заліку, здобувач виконує основні практичні питання, типові та комплексні завдання, відповідно тем змістових модулів.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	

75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

90-100 бал. – усі завдання виконані в повному обсязі. Здобувач проявив креативність мислення, що відобразилося у оригінальності форм виконаних завдань. Зроблені цікаві висновки до кожної теми з власними ідеями задіяння набутих компетентностей та отриманих знань.

82-89 бал – завдання виконані у повному обсязі. Допущені невеликі недоліки – проявлена недостатня креативність мислення.

75-81 бал. – обсяг виконання завдань з порушеннями до вимог. Допущені певні недоліки у представлення матеріалу, аналізу. Не проявлені оригінальність та креативність за осмисленою тематичною інформацією.

67-74 бал. – неповний обсяг виконання завдань. Не дуже вдало підібраний візуальний матеріал щодо тематики завдань. Робота без креативних думок і смислового навантаження.

60-66 бал. – неповний обсяг виконаних завдань. Не проявлено у висновках до кожної теми креативного мислення та зачатків прогнозування щодо застосування отриманих компетентностей у майбутній роботі. Відсутня презентаційна складова творчої роботи.

1-59 бал. – завдання виконані або частково, або не виконані зовсім. Не дотримано вимог до виконання завдань. Не опановано потрібні компетентності, не засвоєно потрібний обсяг знання для професійної роботи.

Перегляд графічних робіт відбувається в кінці кожного семестру у дату затверджену на засіданні кафедри.

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
10/19-20/29-30	<i>“Відмінно”</i> – заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці. Студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдань, самостійно аналізує та виконує ГР, охайно та у відведений час виконує ГР(графічну роботу)
8-9/ 16-18/26-28	<i>“Дуже добре”</i> – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Студент добре володіє теоретичним матеріалом, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання (технологічні карти), аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші, охайно та у відведений час виконує завдання. Графічні роботи (ГР) відповідають обраному завданню, з незначними технічними недоліками.

6-7/ 12-15/22-25	<p>“добре” – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі, не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується технологічних прийомів виконання завдання під керівництвом викладача, аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші під керівництвом викладача, допускає помилки в конструктивному рішенні, але розуміє та застосовує на практиці правила та закони побудови перспективних зображень допускаючись не значних помилок, виконує ГР у відведений час.</p>
4-5/ 9-11/19-21	<p>«задовільно» - заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання. Студент не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується техніко- технологічної послідовності виконання завдання, не вдало komponує зображення в аркуші, недостатньо орієнтується в методах побудови перспективних зображень та допускається значних помилок у виконанні графічних робіт, не охайно, зі значним запізненням виконує ГР.</p>
3/ 6-8/ 15-18	<p>«достатньо» - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання. Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача, не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці методику побудови перспективних зображень допускаючи не значні помилки, орієнтується в лінійної перспективи опосередковано, допускається значних помилок у виконанні графічного завдання, невчасно виконує ГР.</p>
0-2/ 0-5/9-14	<p>«Не задовільно» - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання. Студент взагалі не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни. Відсутнє виконання ГР.</p>

VI. Рекомендована література

1. Антонович Є. А. Нарисна геометрія. Практикум : навч. посіб. Львів : Світ, 2004. – 528 с.
2. Берлач О. П. Засоби зображення предметів в перспективі: методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві». Луцьк, 2017. 12с.
3. Бовкун С. А. Лінійна перспектива [Електронний ресурс] : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 116 с.
4. Гавров Є. В. «Основи інженерної графіки» навч. посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2004.
5. Гавров Є. В. Елементи нарисної геометрії. Курс лекцій. Запоріжжя : ЗНТУ, 2004 – 181 с.
6. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. – 256 с.

7. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. Львів: Світ, 2005. – Ч. 3. – 268 с.
8. Клименюк Т. М. Креслення, рисунок, композиція: навч. посібник. Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 340 с
9. Михайленко В. Є. Інженерна графіка. Львів : Піча В. В. «Каравела»; Львів. Новий світ. 2002. – 336 с.
10. Петришин Г., Обідняк М. Архітектурне проектування: початковий курс. Підручник. Львів: Видавництво «Растр-7», 2010. – 276 с.
11. Перпері А.О., Бредньова В.П. Конспект лекцій. Інженерна графіка для студентів спеціальності 192 «Будівництво та цивільна інженерія». Одеса: ОДАБА. 2020.- 210 с.
12. Ратничин В. М. Перспектива. Київ : Вища школа, 1982. – 228 с.